

Keelejuht **Miina Petrova** (snd 1911), Omski oblast, Kovaljovo küla.

Kangakudumisest ja vanutamisest

Enamb ei ole enam neid kaņņaspuid, me külas enamb ühelgi ei ole neid. Ja vot' se_{sa} mmane oligi let't nä_{mis} `käärbu `piale keriti. ^{Nät}se oli pikk, kas sial oli kakskümmend `arssinad vai kolmkümmend `arssinad, pailu ta pikk oli, ja siis keriti `sinna kaņņaspu rul'li piale. Ja siis kerisime, siis akasime `niide `anma, mamma `istus ies, me istusime taga. Rul'l `pañti ülesse kangaspu `piale, siis me võt'sime ühe niidi aaval `añtsime. Mamma pani `niide ja siis võt'tis sua. Siis oli nõukene, õõhukene `tehtud niuke, kellega `suasse `pañti, ja niukene konks. Siis sellega `tõmmas ni_{modi}, `torkas alt läbi, `torkas ni_{modi} sellest piist läbi ja ni_{mod}sis.. siis oli `nõukene pulk kuhu `kül'ge sidus `kiñni, ja siis hakati kuduma. Ni<sub>modi</sub> see peal.. kuda seda kutsuti, käsipuud vai kuda, ma<sub>i</sub> mäletagi enam. Se, mis<sub>se</sub> `pialmine, kellega tõmmati..

[naishääl kõrvalt: *Mina ei tia kudas seda.. sua..*]

Sua laad'.. jah. Vot sellega siis tõmmati ja tallas `laudadega tallati. Nel'la lavva pial ja siis kahe lavvaga `kuoti. Sie oli labane mis kahe lavvaga, ja sie oli toimine mis nel'la lavvaga `kuoti. Oma.. noh, kedratud oma linadest ja siis oma `villadest. Ise `kraasisime, ise kedrasime kõik. Ja ni_{modi} linaze..

[naishääl kõrvalt: *..rul'lid `tehti kangast..*]

Jah! No `enne ei `oltki `miski riiet va'd nii<sub>modi</sub> kõik `tehtigi, sängilinad ja käterätikud ja lavva`riided ja kõik `tehti. Enne ei old ju riiet `kuškilt `saada. Ja

nii modi lastele kõik riided sel'ga, palitud ja. Ja meestele kastju mmid¹ ja kõik niimodi tehti.

[naishääl kõrvalt: Me mamma vel ise õmles, siis vanutasime kangast..]

No jaa siis kui sai ze kangas ära, siis pañti valati palad² vett piale, suur püt't pañti kummuli. Siis kui oma peret ei piisand, siis kutsuti sial naabrinaised vai kiegi või s ni modi ümmer ringi teda kierutati ja kierutati nii kavva kui sie tuli karv piale, et enamb ei olnud näha, et labane vai toimine sial. Siis kuivatati ära, siis akati sialt õmlema riideid sel'ga. No ja rätsepid.. no mis ema oskas ise õmmelda, selle õmles ise, a mis juba suuremad riided, sial palit või mantel kuda tuleb ütelda, siis juba anneti ka rätsepi kätte.. vat nii modi. [- -]

[Kuidas kangast vanutati?]

Õet seda õeti et vanutamine, nüüd akame kangast vanutama. Me panime püti kummuli, püti põhja ülesse pidi, püti põhja piale, me sis naised istusid ümmer ringi ja siis ni modi kõik enda kätega kõik naised.. ni mudi ajasid nii kauva kui ükskord sai kangas karvaseks. Siis võeti ilusti trulliti ära ja nii modi vaaliti ära, et oli sirge ja siis pañti kuivama ja siis kuivas ära. Siis, kellel oli vaja miuksel lapsel vai, vai emal vai isal endal, sie lasti õmmelda. Mis ema oskas ise, õmles ise ja mis ei, siis se juba..

Aga keda kutsuti kangast vanutama?

A no meil naa.. naabrinaised kis olivad, kutsuti. Meil sial oli Tõnisse Lienu vai Ein oli ta liignimi³, Liena. No ja meie ise aitasime ja.. no sial, kis sial nüüd oli.. Sial meie oma tädi, Kadri tädi oli ja. Ja omade lapsed suuremad olime, meid ka pañti ja oma mamma ja siis olime kõik ümmer püti ja kierutasime seda kangast, vanutasime (naerab). Vat nii modi. [- -]

---

¹ ülikonnad (< vn костюм 'riietus; ülikond, kostüüm')

² palavat, tulist

³ perekonnanimi

[Kuidas vanasti lina töödeldi?]

Ja siis kutsuti `naisi. No olid niuksed kol'gispuud kutsuti ja akati `kol'kima. Kol'giti ära ja siis akati `ropsima ja siis peale selle veel nii modi kammiti, olid niuksed `tehtud raudnaeltest niuksed pesad. Lavval kaks pesa oli, üks oli harvem, teine oli `tihkemb. Sis sioti pingi `kül'ge nied lavvad `kiñni, vot siis nii modi.. vai siis arjati ära, siis ropsi takk oli eri, sellest tehti kot'tisi, a see oli juba arja takk, see oli juba paremb, siis sellest `tehti meštel alus`püksa ja alus`särkisi ja, ja ni modi, ^{näi} kuda `enne elati. Kõik läks, kõik läks `treebu, ei läind `miskide..et oleks..

Kuhu kõik läks?

No kõik läks `tarbeks `just ku. Vene keeli `treebu.

Kõik läks treebu jah?

Jah, kõik läksid `tarbeks, midagi ei läind `praaki.

[Kas siis oli kangas valmis?]

Vot linast kañast pliegitati, vot a käterätikuid `tehti, lavva riideid, säñgilinasi. Ja kui oligi pikk sie kangas, kasteti märjaks ja tõmmati päeva kätte laiali teda. Ja siis ta läks `valgeks, nu sis teinepidi `jälle kierati et mõlemad puoled läksid `valgeks, sis ta läks `pehmemaks.

Millal pleegitati?

Kui ele pää oli väl'las. Eleda, eleda päävaga, tume, no `niukse päävaga ta ei `pleeki nigu `praegust on. Eleda päävaga. No ja siis oli.. vaalinui kutsuti, niukene.. no kepp oli kus `ümmer ni modi kierati, siis oli nui, kellega `piale `pañti siis, siis jah.. kurikas kutsuti, siis sellega ni modi vieretati lavva pial ja sis läks nii ilusaks `valgeks ja `pehmeks, jaa^h.

Küsitlenud Lembit Vaba 1983. aastal. – SUHK 338.

Litereerinud Lembit Vaba (1984).